

POLSKO-UKRAIŃSKA RADA
WYMIANY MŁODZIEŻY

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНЬСЬКА РАДА
ОБМІНУ МОЛОДДЮ

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Projekt został sfinansowany ze środków
Polsko-Ukraińskiej Rady
Wymiany Młodzieży z dotacji MEiN

Najważniejsze święta

- czyli co łączy

Polskę i Ukrainę

Найголовніші свята

– тобто те, що пов'язує

Польщу та Україну

Boże Narodzenie w Ukrainie

Ich termin przypada dwa tygodnie po świętach w Polsce. W Ukrainie dominującą religią jest prawosławie, dlatego też niektóre zwyczaje świąteczne są inne od naszych. Podczas świąt Bożego Narodzenia na Ukrainie śpiewa się kolędy, dzieci wykonują kolędy, chodząc od domu do domu i życząc właścicielom tych domów pokoju i pomyślności. Jednocześnie sieją pszenicę lub jęczmień, które, jak się uważa, przynoszą domowi dobrobyt i szczęście. Za to właściciele dziękują dzieciom, wręczają cukierki i monety, które przynoszą szczęście przez cały rok. W Wigilię ściśle przestrzega się tradycji serwowania 12 dań postnych – tyle samo apostołów. Tradycyjnie obejmuje kutyu, uzvar, świeżo upieczony chleb i pierogi. Ten, kto znajdzie monetę w pierożku, będzie szczęśliwy w nowym roku. Szczególne miejsce w domu zajmuje Didukh, wykonany z łodyg różnych zbóż: pszenicy, owsa, żyta i ozdobiony miękkim pachnącym sianem. Śpiewają kolędy przy stole, wspominając wszystkie dobre rzeczy, które wydarzyły się w ciągu ostatniego roku i życząc sobie nawzajem zdrowia i szczęścia.

Різдво в Україні

Їх термін – два тижні після Різдва в Польщі. Православ'я є панівною релігією в Україні, тому деякі святкові звичаї відрізняються від наших. Під час Різдва в Україні колядують, діти колядують, ходять від хати до хати та бажають господарям цих хат миру та добробуту. Тоді ж сіють пшеницю чи ячмінь, які, за повір'ям, приносять у дім достаток і щастя. За це господарі дякують дітям, дарують цукерки та монети, які приносять удачу цілий рік. На Святвечір суворо дотримуються традиції подавати 12 пісних страв – стільки ж апостолів. Традиційно до нього входять кутя, узвар, свіжоспечений хліб і вареники. Хто знайде монетку у варенику, той буде щасливий у новому році. Особливе місце в хаті займає Дідух, виготовлений із стебел різних злаків: пшениці, вівса, жита та прикрашений м'яким запашним сіном. За столом співають різдвяні колядки, згадуючи все хороше, що сталося за минулий рік, і бажають один одному здоров'я та щастя.

Різдво – улюблена пора року для більшості людей, від найменших до найстарших. Подарунки під ялинкою, різдвяні страви, спів колядок у родинному колі та багато іншого складають неповторний настрій кінця року. У польській традиції дуже важливе місце серед різдвяних святкувань займає Святвечір, який припадає на 24 грудня. Саме зі Святвечірньої вечери починається святкування Різдва.

Вечера зазвичай починається з появою першої зірки на небі. Спочатку учасники діляться облаткою та бажають один одному різдвяних побажань, а потім сідають за святковий святвечір. На різдвяному столі має з'явитися дванадцять різдвяних страв, а одне місце залишають вільним для нежданого гостя.

До традиційних святвечірніх страв польського столу належать борщ з равіолі, грибна юшка, короп, компот із сухофруктів, вареники з капустою та грибами чи маковий пиріг.

Święta Bożego Narodzenia to ulubiony okres w roku dla większości ludzi – od najmłodszych po najstarszych. Prezenty pod choinką, świąteczne potrawy, śpiewanie kolęd w gronie rodzinnym i wiele innych elementów składają się na niepowtarzalny nastrój końcówki roku.

W polskiej tradycji bardzo ważne miejsce wśród świątecznych obchodów zajmuje Wigilia, która przypada dzień 24 grudnia. To właśnie od kolacji wigilijnej rozpoczyna się celebrację Świąt. Wieczera zwyczajowo zaczyna się wraz z pojawieniem się na niebie pierwszej gwiazdki. Najpierw uczestnicy dzielą się opłatkiem i składają sobie życzenia świąteczne, a potem zasiadają do uroczystej kolacji wigilijnej. Na wigilijnym stole powinno pojawić się dwanaście potraw wigilijnych, a jedno nakrycie pozostawia się puste dla niespodziewanego gościa. Typowe dla polskiego stołu potrawy wigilijne to między innymi barszcz z uszkami, zupa grzybowa, karp, kompot z suszonych owoców, pierogi z kapustą i grzybami czy ciasto z makiem.

Codziennemu życiu Ukraińców i Polaków, a także uroczystościom często towarzyszą ciekawe zwyczaje, które przetrwały wieki. Z reguły młodzież polska i ukraińska chętnie czerpie te tradycje, zachowując duchową ciągłość z przodkami. Ponadto we wszystkich tych zwyczajach w obu państwach wyraźnie widać, jak wierzenia pogańskie i chrześcijańskie przeplatają się i jak wypełniają obrzędy odświętnością. Goście wspomnianych państw mają niepowtarzalną okazję zanurzyć się w świat kultury ukraińskiej i polskiej, wziąć udział w obchodach Bożego Narodzenia, Zapusty, Wielkanocy, Iwana Kupały czy Nocy świętojańskiej; ciesząc się tajemniczą ceremonią ślubną; słuchanie kolęd - "kolyadki" i "gajvki", degustacja pysznych potraw rytualnych, takich jak kutia (słodkie ziarno), a na Wielkanoc przyłączenie się do magicznego malowania pisanek.

Повсякденне життя поляків і українців, а також святкування часто супроводжуються цікавими звичаями, які збереглися протягом століть. Як правило, українська та польська молодь охоче плекає ці традиції, зберігаючи духовну спадкоємність зі своїми предками. Більш того, в усіх цих звичаях в обох країнах добре видно, як переплітаються язичницькі та християнські вірування і наповнюють обряди зі святом. Гості цих країн мають унікальну можливість поринути у світ української та польської культури, взяти участь у святкуванні Різдва, Запусти, Великодня, Івана Купала чи Купалки; насолода таємною церемонією одруження; слухання колядок – колядок та щедрівок, смакування смачних обрядових страв, наприклад, куті.

Wielkanoc w Ukrainie

Główne święto. W tym dniu dusze wierzących napełniają się radością, promieniają szczęściem, przyczynia się do tego również natura. Pojawiają się oznaki zimowego snu, przyroda i dusze ludzi napełniają się wiosennym ciepłem. Zwyczajowo nie śpi się w noc przed Wielkanocą, wszyscy idą do kościoła poprzedniej nocy. Ludzie przynoszą różne potrawy w koszyku na poświęcenie do kościoła, a kiedy wracają do domu, nadszedł czas, aby przerwać post i delektować się przysmakami. Niezależnie od tego, że na stole może pojawić się różnorodność kulinarna, zwyczajowo rozpoczyna się święto od chleba wielkanocnego. W tym dniu każdy prawosławny chrześcijanin pozdrawia innych słowami: Chrystus zmartwychwstał!

I otrzymuje potwierdzenie w odpowiedzi: On naprawdę zmartwychwstał!

Великдень в Україні

Головне православне свято. У цей день душі віруючих переповнені радістю, випромінюють щастя, природа також сприяє цьому. Відступають ознаки зимового сну, весняним теплом наповнюється природа та душі людей. Прийнято не спати в ніч перед Великоднем, напередодні всі йдуть до церкви. Люди приносять різноманітні страви в кошику для освячення до церкви і коли повертаються додому, настає пора перервати піст на насолодитися смаколиками. Незалежно від того що на столі може бути кулінарне розмаїття прийнято почати свято пасхальним хлібом. В цей день кожен православний християнин вітає інших словами: Христос воскрес! І отримує підтвердження у відповідь: Воістину Воскрес!

Великдень у Польщі

Великдень – це не лише свято Воскресіння Господнього, а й ціла низка обрядів, які відбуваються протягом Страсного тижня. Увечері Великого четверга т. зв. Пасхальний тридуум. Він триває протягом Великої п'ятниці та Великої суботи, закінчуючись наприкінці дня Великодня.

Пасхальний період, починаючи з Великодньої неділі і закінчуючи П'ятидесятницею, триває в Католицькій Церкві 50 днів.

ВЕЛИКОДНИЙ ПОНЕДІЛОК

У польській традиції наступний день після Великодня зазвичай називають понеділком або Śmigus-Dyngus. Особливо подобається дітям. Потім можуть безкарно поливати один одного. Раніше це асоціювалося з романтичними намірами - хлопці завалювали дівчат, які їм подобалися. Тепер у грі беруть участь усі бажаючі.

WIELKANOC W POLSCE

Święta Wielkanocne to nie tylko Uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego, ale cały szereg obrzędów odbywających się na przestrzeni Wielkiego Tygodnia. Wieczorem w Wielki Czwartek rozpoczyna się tzw. Triduum Paschalne. Trwa ono przez cały Wielki Piątek oraz Wielką Sobotę, żeby zakończyć się pod koniec dnia Wielkiej Nocy.

Okres wielkanocny, rozpoczynający się w Wielką Niedzielę i kończący się w uroczystość Zesłania Ducha Świętego, w Kościele katolickim trwa 50 dni.

WIELKANOCNY PONIEDZIAŁEK

W polskiej tradycji dzień po Wielkanocy nazywamy powszechnie lanym poniedziałkiem lub śmigusem-dyngusem. Jest on szczególnie lubiany przez dzieci. Mogą one wówczas bezkarnie oblewać się wzajemnie wodą. Dawniej wiązało się to z romantycznymi zamiarami – chłopcy oblewali podobające się im dziewczęta. Obecnie w zabawie uczestniczą wszyscy, którzy mają na to ochotę.

Великдень у Польщі
Великдень – це не лише свято
Воскресіння Господнього, а й
ціла низка обрядів, які
відбуваються протягом
Страсного тижня. Увечері
Великого четверга т. зв.
Пасхальний тридуум. Він триває
протягом Великої п'ятниці та
Великої суботи, закінчуючись
наприкінці дня Великодня.
Пасхальний період, починаючи
з Великодньої неділі і
закінчуючи П'ятидесятницею,
триває в Католицькій Церкві 50
днів.

ВЕЛИКОДНИЙ ПОНЕДІЛОК

У польській традиції наступний
день після Великодня зазвичай
називають понеділком або
Śmigus-Dyngus. Особливо
подобається дітям. Потім
можуть безкарно поливати один
одного. Раніше це асоціювалося
з романтичними намірами -
хлопці завалювали дівчат, які їм
подобалися. Тепер у грі беруть
участь усі бажуючі.

WIELKANOC W POLSCE

Święta Wielkanocne to nie tylko
Uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego,
ale cały szereg obrzędów odbywających
się na przestrzeni Wielkiego Tygodnia.
Wieczorem w Wielki Czwartek rozpoczyna
się tzw. Triduum Paschalne. Trwa ono
przez cały Wielki Piątek oraz Wielką
Sobotę, żeby zakończyć się pod koniec
dnia Wielkiej Nocy.

Okres wielkanocny, rozpoczynający się w
Wielką Niedzielę i kończący się w
uroczystość Zesłania Ducha Świętego, w
Kościele katolickim trwa 50 dni.

WIELKANOCNY PONIEDZIAŁEK

W polskiej tradycji dzień po Wielkanocy
nazywamy powszechnie lanym
poniedziałkiem lub śmigusem-dyngusem.
Jest on szczególnie lubiany przez dzieci.
Mogą one wówczas bezkarnie oblewać się
wzajemnie wodą. Dawniej wiązało się to z
romantycznymi zamiarami – chłopcy
oblewali podobające się im dziewczęta.
Obecnie w zabawie uczestniczą wszyscy,
którzy mają na to ochotę.

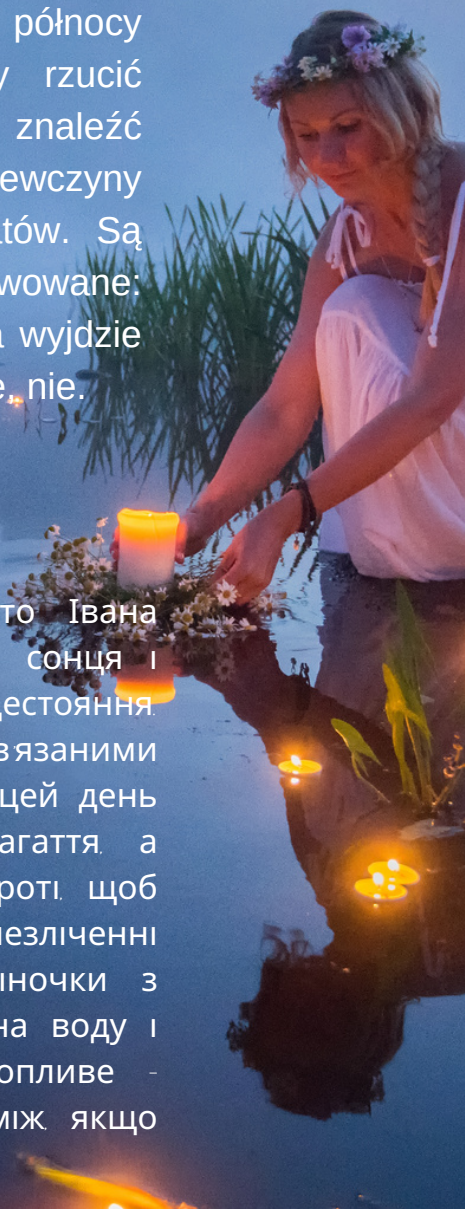

Iwan Kupala

Starożytnie słowiańskie święto Iwana Kupaly jest organizowane na cześć słońca i wyznacza dzień letniego przesilenia. Święto wypełnione jest rytuałami związanymi z wodą, ogniem i ziołami. Tego dnia odważni ludzie przeskakują przez ogień, a o północy szukają kwiatu paproci, aby rzucić okiem w przyszłość i znaleźć niezliczone bogactwa. Dziewczyny robią wieńce z polnych kwiatów. Są wypuszczane do wody i obserwowane: jeśli wianek pływa, dziewczyna wyjdzie za mąż w tym roku, jeśli zatonie, nie.

Івана Купала

Стародавнє словянське свято Івана Купала проводиться на честь сонця і знаменує день літнього сонцестояння. Свято наповнене ритуалами, пов'язаними з водою, вогнем і травами. У цей день смилівці стрибають через багаття, а опівночі шукають квітку папороті, щоб заглянути в майбутнє і знайти незліченні багатства. Дівчата плетуть віночки з польових квітів. Їх пускають на воду і спостерігають: якщо вінок попливе - дівчина цього року вийде заміж, якщо потоне - ні.

ЛІТНЯ НІЧ,

який здавна був часом веселощів і святкування приходу літа.

На початку літа відзначалися давні свята на честь сонця і кохання. Згодом їх адаптували до християнського свята св. Джон. Церква, однак, ніколи не схвалювала ці звичаї, вважаючи їх язичницькими.

У деяких частинах країни святкування Купанської ночі, яке відзначали в ніч з 23 на 24 червня, називали Соботкою. В інших їх називали Купальською або Палиноцькою ніччю.

Літні вогні та стихія води

Після настання темряви на пагорбах і пагорбах запалювали багаття, співали, разом грали і танцювали. Хлопчики стрибали через багаття, купалися в ставках і річках. Молоді дівчата готували вінки з трав і квітів, які потім кидали на воду. Тоді парубки чекали в човнах і виловлювали їх – виловити вінок означало швидке одруження. Цей звичай відомий і донині. У багатьох селах, і навіть у містах, на берегах річок організовують символічні «віночки». Купанська ніч поєднувала в собі дві очисні стихії – воду й вогонь. Ось чому його вважали таким особливим. Святий Іван Хреститель вважався покровителем води. Було поширене переконання, що лише з дня св. Яна, можна купатися в річках. Бо як каже приказка: «Не купайся до св. Іван не хрестить водою».

У нашій народній традиції донині збереглися обряди купальської ночі. У багатьох польських містах, наприклад, у популярних краківських В'янках, організовуються святкування цих старих ритуалів.

NOC ŚWIĘTOJAŃSKA,

która od dawna jest czasem zabaw i świętowania nadejścia lata.

U progu lata odprawiano dawniej prastare święta ku czci słońca i miłości. Dostosowane zostały później do chrześcijańskiego święta św. Jana. Kościół jednak nigdy nie zaaprobował tych zwyczajów, uznając je za pogańskie.

W niektórych częściach kraju uroczystości nocy świętojańskiej obchodzone w nocy z 23 na 24 czerwca nazywano sobótką. W innych nosiły nazwę Noc Kupały lub palinocka.

Ognie sobótkowe i żywioł wody

Po zmroku na wzgórzach i pagórkach rozpalano ogniska, ludzie śpiewali, bawili się wspólnie i tańczyli. Chłopcy przeskakiwali przez ogień, zażywali kąpeli w stawach i rzekach. Młode dziewczęta z ziół i kwiatów przygotowywały wianki, które później wrzucały do wody. Młodzieńcy czekali wówczas w łodziach i wyławiali je – wyłowienie wianka wróżyło szybkie małżeństwo. Zwyczaj ten znany jest do dziś. Na wielu wsiach, a nawet w miastach, nad brzegami rzek, organizowane są symboliczne „wianki”. Noc świętojańska łączyła ze sobą dwa oczyszczające żywioły — wodę i ogień. Dlatego też uznawano ją za tak wyjątkową. Święty Jan Chrzciciel uważany był za patrona wody. Istniało bowiem powszechne przekonanie, że dopiero od dnia św. Jana można zażywać kąpeli w rzekach. Bo jak głosi powiedzenie: „Nie kąp się, póki św. Jan wody nie ochrzci”.

Obrzędy nocy świętojańskiej przetrwały w naszej tradycji ludowej do dziś. W wielu polskich miejscowościach organizowane są obchody nawiązujące do tych dawnych rytuałów, np. popularne Krakowskie Wianki.

DZIEŃ KOBIEŃ

Na Ukrainie obchodzony Dzień Kobiet. ma status oficjalnego święta państwowego i jest dniem wolnym. Tego dnia panowie tradycyjnie wręczają paniom bukiety kwiatów.

8 marca mężczyźni w gorączkowym poszukiwaniu pięknych bukietów, opróżniają sklepy z prezentami. Jednak oprócz wręczenia kwiatów i różnych prezentów są też wycieczki do kawiarni czy restauracji.

Już w przedszkolu dzieci w przeddzień święta przygotowują różne kartki z życzeniami swoim matkom, babciom i przyjaciółkom. Dziewczynki od dziecka uczone są, że 8 marca to dzień wdzięczności i szacunku dla wszystkich kobiet. Od szkoły podstawowej chłopcy dają drobne upominki dziewczynkom z klasy, aby wprawić je w dobry nastrój w związku ze świętem.

Ważnym jest również fakt ilości wręczanych kwiatów - ich liczba zawsze powinna być nieparzysta.

ЖІНОЧИЙ ДЕНЬ

В Україні відзначають жіночий день. має статус офіційного державного свята і є вихідним днем. У цей день кавалери традиційно дарують жінкам букети квітів.

8 березня чоловіки судорожно шукають красиві букети і порожні сувенірні магазини. Однак, крім дарування квітів і різноманітних подарунків, є ще походи в кафе чи ресторани.

Вже в дитячому садку напередодні свята діти готують різноманітні вітальні листівки для своїх мам, бабусь, друзів.

Дівчаток з дитинства вчать, що 8 Березня - це день вдячності та поваги для всіх жінок. З молодшої школи хлопчики дарують дівчаткам у класі невеликі подарунки, щоб створити їм гарний настрій на свято.

Важливо і кількість подарованих квітів - їх кількість завжди має бути непарною.

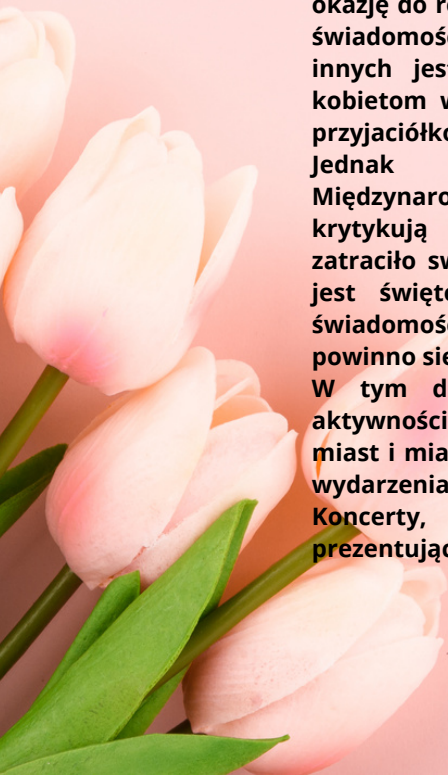

У Польщі 8 Березня не є офіційним святом, але, тим не менш, його відзначають широко. Для тих, хто святкує Міжнародний жіночий день, він має різне значення. Деякі використовують це як можливість поміркувати про прогрес жінок і привернути увагу до проблем, з якими вони все ще стикаються. Для інших – це можливість висловити вдячність жінкам у їхньому житті: матерям, бабусям, сестрам і друзям. Проте не всі польські жінки сприймають Міжнародний жіночий день як свято. Деякі критикують це як комерційний захід, який втратив свій первісний сенс. Вони підкреслюють важливість відзначення досягнень жінок і підвищення обізнаності про їхні щоденні проблеми. Однак це потрібно робити щодня, а не раз на рік.

У цей день відбуваються різноманітні заходи та заходи, включаючи марші, концерти та вечірки. Багато міст і містечок Польщі організовують спеціальні заходи з нагоди святкування Міжнародного жіночого дня. Концерти, художні виставки та культурні фестивалі, що демонструють досягнення жінок.

W Polsce 8 marca nie jest oficjalnym świętem, ale mimo to jest powszechnie obchodzone. Dla tych, którzy celebrują Międzynarodowy Dzień Kobiet, ma on różne znaczenia. Niektórzy wykorzystują go jako okazję do refleksji nad postępem kobiet i podnoszenia świadomości wyzwań, przed którymi wciąż stoją. Dla innych jest to okazja do wyrażenia wdzięczności kobietom w ich życiu: matkom, babciom, siostram i przyjaciółkom.

Jednak nie wszystkie Polki postrzegają Międzynarodowy Dzień Kobiet jako święto. Niektóre krytykują go jako komercyjne wydarzenie, które zatraciło swój pierwotny sens. Podkreślają, że ważne jest świętowanie osiągnięć kobiet i podnoszenie świadomości o ich codziennych wyzwaniach. Jednak powinno się to robić codziennie, a nie tylko raz w roku. W tym dniu odbywają się różne wydarzenia i aktywności, w tym marsze, koncerty i imprezy. Wiele miast i miasteczek w całej Polsce organizuje specjalne wydarzenia z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet. Koncerty, wystawy sztuki i festiwale kulturalne prezentujące osiągnięcia kobiet.

O projekcie

Projekt „Cyber świat” w ramach Polsko Ukrainińskiej Rady Wymiany Młodzieży był realizowany we wrześniu 2023 roku w Pleszewie. Jego głównym celem była integracja, wzmocnienie dialogu międzykulturowego młodzieży przy użyciu m.in. mediów społecznościowych oraz poprzez warsztaty i aktywności przybliżające kulturę i tradycję obydwu państw. Projekt uczył wykorzystywania social mediów do budowania relacji opartych na tolerancji i wzajemnym szacunku, przeciwdziałania stereotypom, które przez brak świadomości o powielanych od pokoleń błędnym myśleniu o innych prowadzi do eskalowania konfliktów i nieporozumień.

Zwieńczeniem działań była organizacja Happeningu podczas którego młodzież zaprezentowała zdjęcia zrobione w trakcie warsztatów oraz wianki i koszulki z motywami folkowymi. Jednym z efektów projektu jest informator który właśnie czytacie, prezentujący najważniejsze święta obchodzone w obu krajach. Mamy nadzieję, że zebrane informację pomogą Wam dostrzec jak wiele mamy ze sobą wspólnego.

Проект «Cyber world в рамках Польсько-української ради молодіжних обмінів був реалізований у вересні 2023 року в Плешеві. Її головною метою була інтеграція та зміцнення міжкультурного діалогу серед молоді, зокрема через сайти соціальних мереж, семінари та заходи, що представляють культуру та традиції обох країн. Проект навчав будувати стосунки на засадах толерантності та взаємоповаги, ламати стереотипи, які внаслідок багаторазового неусвідомлення неадекватного ставлення до інших призводять до загострення конфліктів та непорозумінь.

Кульмінацією заходів стала організація Хепенінгу, під час якого молодь презентувала фотографії, зроблені під час майстер-класів, а також віночки та футболки з народними мотивами. Одним із результатів проекту є посібник, який ви зараз читаєте, у якому представлено найважливіші свята, які відзначають в обох країнах. Сподіваємося, що зібрана інформація допоможе вам зрозуміти, скільки у нас спільного.